

Toteutunut jäteneuvonta vuonna 2021

Koronaepidemian jatkuminen myös vuonna 2021 asetti haasteita jäteneuvonnalle. Suurin osa vuoden suunnitelluista tapahtumista ei toteutunut tai jouduttiin perumaan, eikä koulu-, yhdistys- ym. vierailuja voitu toteuttaa. Tämä näkyy kaikista selvimmin kasvokkain tavattujen kuntalaisten määrän laskussa verrattuna aikaisempiin vuosiin.

Rajoituksista huolimatta vuosi on ollut työntäyteinen ja neuvojat ovat keskittyneet tekemään netin kautta hyödynnettäviä opetusmateriaaleja sekä järjestämään kampanjointeja. Vuonna 2021 on keskitytty tiedottamaan roskaantumisesta ja sen vähentämisestä sekä biojätteen lajittelusta ja sen tehostamisesta.

Yhteistyö CIRCWASTE – Kohti kiertotaloutta – osahanke Luupin kanssa jatkui tiiviinä yhteisillä kampanjoilla ja tapahtumilla.

Työntekijätilanne

Jäteneuvontatyössä on ollut vuodesta 2003 kaksi jäteneuvojaa. Kuluneena 19 vuotena työn määrä on huomattavasti lisääntynyt ja monipuolistunut laaja-alaisemman ympäristökasvatuksen suuntaan. Jatkuvat lainsäädännön muutokset luovat myös omat tiedottamispaineensa. Tämä kaikki on lisännyt myös työvoimantarvetta jäteneuvonnassa. Vuonna 2021 neuvonnassa on työskennellyt:

- kaksi vakituista jäteneuvojaa
- Porin 4H-yhdistys ry:ltä ostettiin jo perinteisesti jäteneuvontatunteja alueen 4. luokkalaisille
- palkattiin vajaa henkilötyövuosi (1x ½ vuotta ja 1x 3 kk) auttamaan biojätteen keräilykokeilussa ja roskaantumiskampanjoinnissa, Kompostointipuiston hoidossa ja kompostointikurssien pitämisessä sekä etämateriaalien tuotannossa

Tavoitetut kuntalaiset (vertailuna vuoden 2020 ja 2019 luvut)

Luvuista käy selvästi ilmi koronavuoden vaikutus tavoitettujen kuntalaisten määrään.

- Pidetty luentoja/opastuksia asukasyhdistysten ja taloyhtiöiden tilaisuuksissa 10 kertaa (2020: 6, 2019: 58), tavoitettu noin 240 ihmistä (2020: 240, 2019: 1500).
- Osallistuttu tapahtumiin/tempauksiin/messuihin 4 kertaa (2020: 4, 2019: 21).
- Pidetty kierrätys- ja kompostointikutsuja 0 kertaa (2020: 0, 2019: 2).
- Pidetty jäteneuvontatuokioita lapsille/nuorille 1 kertaa (2020: 1, 2019: 36), tavoitettu parikymmentä lasta (2019: noin 3000 lasta ja nuorta).
- Porin 4H-yhdistys kiersi jäteneuvonnan ostopalveluna alueemme nelosluokilla pitäen jäteneuvontatunteja. Näillä tunneilla tavoitettiin noin 1200 neljäsluokkalaista (2020: n. 650, 2019: n. 1 000).
- Jäteneuvontapuheluihin vastattiin vuoden aikana noin 840 kertaa (2020: 1 200).

Kompostointipuisto

Kompostointipuisto on valtakunnallisesti ainutlaatuinen. Puistossa on esillä kattava valikoima eri käyttötarkoituksiin sopivia kompostorimalleja. Siellä pääsee myös tutustumaan toimiviin kompostoreihin ja harjoittelemaan kurseilla niiden käyttöä. Kompostointipuisto oli nyt auki kuudetta

kesää. Vaikka tapahtumia ei juurikaan voitu järjestää Kompostointipuistossa, vaati puiston ylläpito yhtä suuren työpanoksen kuin aikaisempinakin vuosina.

- Koululaisille puistossa oli muutamia opastettuja vierailuja, joissa kävi yhteensä n. 160 yläkouluikäistä oppilasta (2020: 105, 2019: n. 600).
- Aikuisia puistossa vieraili 13 henkeä (2020: 0, 2019: n. 250).
- Puistossa järjestetyille, kymmeneen henkeen rajatuille kursseille osallistui 26 henkilöä (2020: 33, 2019: n. 200)
- Puisto on omatoimisesti vierailtavissa huhtikuusta lokakuuhun, joten kokonaiskävijämäärää ei pysty arvioimaan.

Teemapäivät ja -viikot

Listauksessa mukana myös aiotut tapahtumat, jotka jouduttiin vallitsevan tilanteen takia perumaan.

- Perinteiset Siivoustalkoot vk 17 toteutettiin CircWaste-osahanke Luupin kanssa. Osallistujia kouluista ja päiväkodeista n. 2830, yhdistyksistä yms. n. 150. Korona vaikutti koulujen ja päiväkotien osallistujamäärään; alkuopetus eli eskarit ja 1-2 -luokkalaiset eivät saaneet osallistua. (peruutettu v. 2020, v. 2019 siivoustalkoisiin osallistui n. 2900 lasta ja aikuista)
- Ympäristökasvatusviikolla (vk 36) Kompostointipuistossa vieraili oppilaita 4 koulusta, yhteensä n. 90 oppilasta. (peruutettu v. 2020, v. 2019 Kompostointipuistossa n. 400 ja Porin kierrätyskeskuksessa n. 60).
- Hävikkiviikolla (vko 37) Porin kouluissa punnittiin jälleen lautashävikkiä eli oppilaan lautaselleen jättämää ruokaa, joka laitettiin biojätteeseen. Lautashävikki on pienentynyt muutamassa vuodessa keskimääräisestä 11,4 grammasta 7,5 grammaan. Hävikkiviikko toteutettiin yhteistyössä Luupin kanssa.
- Osallistuttiin somekampanjoilla yhteistyössä Luupin kanssa mm. Nuukuusviikkoon ja Euroopan jätteen vähentämisen viikkoon.

Biojätteen keräyskokeilu

Tiukentuvan jätelain myötä biojätteen erilliskeräys tulee olemaan arkipäivää kaikissa omakotitaloissakin yli 10 000 asukkaan taajama-alueilla jo vuonna 2024. Myös biojätteen talteenottoa tulee uuden lain mukaan tehostaa. Saadakseenn ennakoivaa tietoa ja kokemuksia biojätteen keräyksen laajentumisesta, jäteneuvonta haastoi lähes 700 kotitaloutta biojätteen keräyskampanjaan ”Biojäte talteen”.

Haastetut kotitaloudet sijaitsivat Porissa seitsemässä erityyppisessä kaupunginosassa. Omakotitalokiinteistöillä, joita kampanjassa oli mukana 140, testattiin biojätteen kimpakeräysastioiden käyttökokemuksia. Kerrostalo- ja rivitaloasunnoissa kampanja keskittyi biojätteen lajittelun tehostamiseen. Kokeiluun osallistuneet kotitaloudet saivat jäteneuvonnalta keittiöön sopivat keräysastiat ja biopusseja. Omakotitalojen käyttöön hankittiin yhteisiä biojäteastioita.

Kampanja alkoi syyskuun 2020 alusta ja kesti helmikuun 2021 loppuun. Kampanjan tulokset löytyvät mm. www.pori.fi/biojatetalteen -verkkosivulta.

Rakasta joka murua – valtakunnallinen biojättekampanja

Ympäristöministeriö aloitti syksyllä 2020 valtakunnallisen biojättekampanjan, jossa KIVO ry (Suomen Kiertovoima ry) oli mukana. Kampanja jatkui vuoden 2021 loppuun. Kampanjan tarkoituksena oli

lisätä biojätteen erilliskeräystä tuottamalla materiaaleja tiedottamiseen ja purkamalla biojätteeseen liittyviä ennakkoluuloja. Porin kaupunki oli KIVOn jäsenenä mukana kampanjassa – niin rahoittamassa kuin aineiston käyttäjänäkin. Valtakunnallinen kampanja tuotti runsaasti hyvää neuvontamateriaalia, joita jäteneuvonta jakoi lähinnä somekanavissa. Kampanjalla on oma valtakunnallinen verkkosivusto www.biojate.info

Muovin matka

Luontotalo Arkin ja Luupin kanssa yhteistyössä toteutettiin Muovin matka -näyttelystä video ja verkkosivusto. Näin saatiin aikaan opetusmateriaalia aiheesta kouluille aikana, jolloin ulkopuoliset vierailut paikan päälle eivät ole mahdollisia. Video ja sivusto valmistuivat alkuvuodesta 2021 ja löytyvät osoitteesta www.pori.fi/muovinmatka. Video on katsottu jo yli 500 kertaa ja sivustolla on ollut noin 130 kävijää.

Muovin matka -näyttely rakennettiin hankkeen ja jäteneuvonnan toimesta Luontotalo Arkille jo kolmatta kertaa (24.8.–3.10.).

Jaettava materiaali

- JäteVaakku 2021 –tiedotuslehti, painosmäärä 86 500 kpl, jaettiin 15.4.2021 kaikkiin yhteistyökuntien koteihin, laitoksiin ja yrityksiin sekä postitettiin alueen ulkopuolella asuville vapaa-ajan kiinteistöjen omistajille.
- Jaossa on ollut lisäksi JäteVaakun lajitteluopasta, Kompostointiopasta, EKO-Aku-lehteä, Koirankakkaroskis- ja Ei mainoksia -tarroja sekä yksittäisiä ohjeita jätteiden lajitteluun.
- Kaikki oppaat ja ohjeet ovat olleet luettavissa ja tulostettavissa myös jäteneuvonnan verkkosivuilla.

Verkkosivut ja sosiaalinen media (vertailuna vuoden 2020 ja 2019 luvut)

- Jätteet ja kierrätys -verkkosivua (pääsivu) ladattiin vuoden aikana 11 020 kertaa (2020: 20 045, 2019: 14 972).
- Alasivuista eniten latauksia sai Vastaanottopaikat n. 25 000 kertaa (2020: 11 804, 2019: 12 420), lajitteluohjeet n. 5 000 kertaa (2020: 7 601, 2019: 8 029) ja jätemaksut n. 5 000 kertaa.
- Jätevaakun lajitteluavussa vierailtiin n. 5700 kertaa (2020: 5 940, 2019: 2 039).
- Verkkosivuvierailujen määrien hienoinen lasku on selitettävissä sillä, että nettisivuilla otettiin vuoden lopulla käyttöön evästabanneri - jos kävijä klikkaa, ettei hyväksy sivuston evästeitä, niin hän ei näy missään kävijäluvuissa.
- Jätevaakku Mustavariksen Facebook-sivulla julkaistiin 90 päivitystä (2020: 106, 2019:50) ja sivulla oli vuoden loppuun mennessä 694 tykkääjää (2020: 582, 2019: 504).
- Jätevaakku Mustavaris on ottanut käyttöön myös oman Instagram-tilin, jolla seuraajia oli 192 (2020: 136).